

S'ENCRUIA DEIÀ

OCTUBRE 84

nº 52

Preu: 60 ptes.

D.L. PM-415-1979 RM. 945.416

refranys mallorquins

- A dona vella, dali pà moll.
- Com més bona es sa roba, més s'hi veuen ses taques.
- Desditxat de conrador que no sembra ses voreres, es blat l'hi torna porgueres i sa farina, segó.
- Tomeu!!, no amollis s'ase, que es teu.
- En es cul d'es sac, trobarem ses engrunes.
- En haver dit que sí,jà no poden tornar enrretera, perquè hi ha una barreira que tanca fins al morir.
- Es Setembre eixuga ses fonts, ò arrabassa es ponts.
- Qui a quaranta no s'atura, i a cinquanta no endevina, a seixanta desafina.
- Pescador de canya i moliner de vent, no ha menester notari per fer testaments.
- Predica frare, que mes faré ara.
- Qualque cosa té s'aigo, quant la beneeixen.
- Temps, vent, dones i fortuna, dones i voltes com sa lluna.
- No hi ha finca dolenta, si l'amo es bò.
- Cent lliures de carabassa, no fan una unça de greix.
- Amb ses dones i amb la mar, s'ha de sebre navegar.
- Guardau-vos de pedra redona, cà que no lladra i homo roig.
- Qui amb cames d'altre camina, d'enfora tot ho afina.
- Si es patró es vell i sa patrona no guanya mes sa patrona que es patró.
- Tant té es qui es colga de jorn, com aquell que sempre trota.
- Fruita de batzer, bé está qui no es té.

Dia	PRECIPI. TACION mm	METEOROS OBSERVADOS			VIENTO DOMINANTE	Nombre de la Estación	
		m	t	n		Son Bujosa	
1	-				Provincia	Baleares	Número
2	-				Mes	Septiembre	Año
3	-				Observador	Gabriel Payenas Vives	077
4	-				Suma	11'4	
5	49				NUMERO DE DIAS DE:		
6	30				Lluvia	• 10	
7	35				Nieve	* -	
8	-				Granizo	△ -	
9	-				Tormenta	⚡ 7	
10	-				Niebla	≡ -	
11	-				Rocío	☁ -	
12	-				Escarcha	❄ -	
13	-				Nieve cubrió suelo	☑ -	
14	-				Suma	12	
15	19				DIAS PRECIPITACION		
16	-				< 0.1 (ip.)	1	
17	04				> 0.1	3	
18	08				> 1.0	4	
19	-				> 10.0	1	
20	-				> 30.0	1	
21	-				PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA		
22	-					41.2 mm. día 29	
23	-				Suma	66.9	
24	-				Viento dominante		
25	-				En los días de lluvia	0	
26	-				En el día de más lluvia	NO	
27	02				Precipitación total del mes		
28	24.5					79.5 mm	
29	41.2						
30	1.0						
31	-						

EN MIRAMASSA I N'ESCOLTAMOLT

- AH ! Uh ! Ah! Uh! - Rostro Pálido II
volver a la carga.

- Mi cepillar a molitos Deianencos. Si
tu no querer amarrar caballo de hierro
correctamente, fuera de mi reserva, mi
lejar gran receta en tu parabrisas.
'au !!!

- Rostro Pálido II, ha dicho.

- Venc més empenyat que un misto !!
Qué passa ara??

- Saps aquells monuments fets de cot-
es vells? Acab de veure passar un ca-
rió que els s'en duia. Els devien ro-
ar?

- I Qué vols!, aixó és que els han
enuts.

- Ara que s'estiu ja ha passat, i tot
om els ha vist, ja es bona idea, ja.
omés em sap greu una cosa, qué diré
ra a tota aquella gent que cada dia
m demanava "WHERE IS BEAUTIFUL TYPI-
AL MONUMENTO" ??

- Tu contestes "Limpio, limpio.
Ben haja sa netedat."

- Já ha obert "El Suizo", és es pri-
er de sa llocada.

- Hi haurem d'anar, a veure de quin
olor té ses plomes...

- Lo que no sé es si haurà nat un poc
ard, i s'hivern l'agafarà només amb
o plomissó, i es capaç de passar
olt de fred...

- Tranquil, en fà més a Suissa.

- Que lletgires el diari ?

- Vols que et diga sa veritat ? Per
letgir coses de politica sempre hi
om a temps.

- No era de politica, era sobre
ls moracos estraperlistes. Aquets
eputes compraven en Dollars falsos.

- No les han d'ensenyar res... és
eia que les tenien totes pensades.
Es volien fer rics en dos dies.

- M'han dit que un d'es poble, a
qualcú de S'Encruia l'hi vòl fer sa
pell. O a un parell, no ho sé...

- No passis pena, lo que aquest no
sap es que tantes vegades já ho han
dit, que já l'han venuda vint vegades
i sa que els hi queda es de ferro for-
jat.

- Te giris a on te giris, només sents
parlar de tords, esbarts d'estornells
perdius, i conills. A la mar tot son
calmes i tothom pesca verderòls i ca-
lamars. Filats arreglats i colls fets
- Tothom cerca pedres esmoladores per
posar a punt el falçò a fi de no dei-
xar cap esclatassang.

- Van com a locos.

- Has vist, els saigs !! Han comen-
çat a fer carrers i camins nets.

- Dissabte per llarg!! Donen un d'alt
i baix al Poble, que donarà gust el
fer quatre passes.

- Ara només falta que sa gent no sia
tan bruta i tal com passin ho tornin
embrutar.

- Per cert, no seria demés que posa-
ssin un parell més de papereres, que
qualque cosa se guanyaria.

- Enguany no anirem a Ciutat.

- Jo no sé que es pensen, aquets
palmesanos fan festa a tota hora. No
saben que a n'els pobles es disabte
encara es fà feina??

- Prou que ho saben, aquesta festa
de la Beata, saps com acabarà ??

- Dignes...

- Com sa porfessó de sa moixeta. I
si no "al tiempo".

¿OTAN? NO, GRÀCIES

En aquests darrers mesos, un dels temes de que mes s'està parlant al nostre País, es el de la permanència ò no d'Espanya a l'O.T.A.N.

El Govern actual, Socialista, a la seva campanya electoral de l'any 82, propugnava un referèndum a damunt d'aquest tema, que encara no s'ha convocat. Lo més greu de tot es que sembla no tenir moltes ganes de fer-ho, i tant per part de la dreta com per part de sectors teòricament d'esquerra es van donant pòc a pòc una sèrie d'arguments, ben dosificats, encaminats a mentalitzar i confondre el poble vers la possibilitat i la conveniència de no sortir de l'organització del Tractat Atlàntic.

Tots els arguments son de marcat sentit favorable a l'OTAN i pro-Americans, o si no veiem:

1.- Espanya perteneix a Europa, per tant ha de estar integrada a l'OTAN per tal d'assegurar la nostra defensa a davant les amenaces.

&.- Emperò ... ¿Qui punyetes ens amenaça?, que jò sapi, l'única amenaça sèria que aguantam ja de vint i cinc anys ençà es la presència a Espanya de les bases nord-americanes.

En quant a l'eventual amenaça de Marroc, seria bò veure com es resol estant a l'OTAN, tinguent en compte les bones relacions d'aquest país amb EEUU, i que l'hi ha estat proporcionant crèdits per desenvolupament militar i armes.

Seria realment molt interessant.

2.- No es preceptiu que hi hagi armament atòmic a territori espanyol.

&.- Lo que de cada vegada es mes clar es que Canàries, Gibraltar i les Balears serien bases aero-navals baix comandament americà, lo qual equival a que en cas de guerra nuclear hi estaríem involucrats de totes totes, i ens poden caure bombes com si fossin calabruixos.

Actualment, amb elements com en Reagan a la presidència d'EEUU i en Chernenko a l'URSS, les possibilitats de guerra han augmentat considerablement

arreu del món, sensa contar que encara que no hi hagués armes atòmiques, la circulació, magatzamament i fabricació d'armes químiques i bacteriològiques al nostre País, suposaria de totes maneres un perill quasi tan greu.

3.- Si vòls la pau, prepara la guerra

&.- ¿Quina casta de demagògia es aquesta? Si vòls la pau, (que tothom sembla ser que la vòl), no siguis boig, PREPARA LA PAU. Amb aquest cas, preparar la pau es no pertènixer a cap organització militar. Pertènixer a l'OTAN, només convé als interessos Iankis i a certs sectors econòmics i potser militars espanyols.

No oblidem que l'OTAN, tant o més que una aliança militar, es una organització de poder, que assegura la supremacia econòmica i política dels Estats Units a damunt Europa, que el hi permet mantenir gran part del seu exèrcit i armament atòmic al nostre continent, lo més lluny possible de casa seva.

4.- Estar a l'OTAN es una garantia de la continuïtat de la democràcia al nostre País.

&.- ¡Mentida! l'OTAN es el principal enemic de qualsevol intent de canvi social que pugui posar en perill els interessos econòmics de les grans multinacionals ò l'hegemonia política i econòmica dels Estats Units.

Si no, que ho demanin als habitants de Grècia i Turquia (Països que perteneixien i perteneixen a l'OTAN), que tingueren cada un cops d'estat donats per militars d'ultra dreta, a n'els que aquesta organització va finançar i ajudar, fins un tal punt que s'empleà el seu armament per a dur-los a terme.

¿Es això garantia per la democràcia

5.- No suposa cap carga econòmica pe el País.

&.- Per començar, el tractat amb l'OTAN, obliga als països membres a invertir el 3% del seu producte nacional brut amb gastos militars

6.- La neutralitat es impossible, i

també inviable.

6.- Es que no son neutrals païssos com Suècia, Finlàndia, Suïssa, Àustria i Iugoslàvia?, ¿Tan malament es viu a aquestes nacions?. No deixa d'ésser una incongruència que es digui que la neutralitat es impossible, no té mes que un trasfons: L'intent de menjar el cap a n'el Poble per quedar a dins l'OTAN.

¿No ha estat Espanya un país neutre, sensa deixar de ser un país occidental, fins ara?, Seguiguem sent-ho!!!

7.- No té res que veure la permanència a l'OTAN amb l'entrada al Mercat Comú.

8.- De moment, això es mes que dubtós.

Tots els símptomes son d'un clar xantatge al nostre Govern amb aquesta qüestió. Xantatge possiblement promogut per l'imperialisme Iankes, els seus interessos i poder a damunt d'Europa; tot junt amb la situació geogràfica que ocupa Espanya.

Per això es que la lluita per la pau, per la sortida de l'OTAN, ha de ser una lluita de tots el poble espanyol, de totes les forces progressistes, amb una acció conjunta amb partits polítics, sindicats, institucions i taules per el Referèndum formades a tot arreu de l'Estat, a fi de pressionar al Govern per la convocatòria inmediata del referèndum.

Evidentment, la gran majoria d'aquest País té clar que només cal una alternativa: Dir NO a la permanència a l'OTAN i exigir la desaparició de les bases nord-americanes a territori espanyol.

--Joan Rotger--

LLEGIU S'ENCRIA

no vull morir

No vull morir,
no vull exhalar l'esperit
deixant hi la pell a l'exili.
Vull sucumbir a la terra
que em va veure néixer.
Vull que l'olor a pólvora,
pugui escolar, se en la ventaguera,
i l'alè pugui romandre lliure
com els nostres ideals.
Vull que la meva pols
pugui ésser solcada per la reia,
per poder fermentar amb el conreu
i rebajada per la nostra suor,
dins les annels de la nostra terra
amb els nostres esglais de sobirania,
l'inexorable perduda de l'auto.determini.

POLS DE SECÀ

La Casa Solariega
de la
Familia Serra
Por

Fr. Salustiano Vicedo, O.F.M.
Publicación de la Revista Apóstol y Civilizador.
Nº 6 de la Colección PETRA NOSTRA.

Termina de publicarse este interesante libro con ocasión del Bicentenario de la Muerte de Fray Junípero Serra.

El autor presenta un exhaustivo trabajo de cuantos datos ha ido recogiendo a través de varios años de investigación referentes a la familia del Padre Serra y casa en donde vivió. Obra muy completa sobre este tema publicada con treinta y cuatro ilustraciones en 274 páginas. Su precio 400 ptas.

En Noviembre también saldrá al público los ESCRITOS DE FRAY JUNIPERO SERRA, preparados igualmente por el P. Vicedo y presentados en 5 tomos con 1394 páginas más 30 ilustraciones. 2.000 ptas.

Pedidos: Padres Franciscanos, Petra (Mallorca)
Librería Selecta, Palma de Mallorca

L'ARXIDUC LLUÍS SALVADOR

S.A .R. i K. l'Arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg-Lorena i Borbó - o l'Arxiduc tot sol, com sempre l'hem anomenat a Mallorca - arribà a les nostres terres l'any 1876 per escriure la seva magna obra *DIE BALEAREN*. Tan encisat restà d'aquestes terres, que foren la seva residència habitual entre viatge i viatge, que era la seva gran passió.

A Mallorca adquirí la finca de Miramar, que era on cinc-cents anys abans el Doctor Il·luminat havia creat l'escola de llengües orientals. I, situat en un paratge de bellesa excepcional (l'Arxiduc tenia molt bon gust), posteriorment adquirí les finques veïnades, i amb el temps "Miramar" s'estengué de Deià a Valldemossa i de la mar fins a prop del cim del Teix (1.064 m.)

Recorregué totes les illes de cap a cap, per muntanyes, valls i planes, amb carro, a cavall o a peu. Amant de la naturalesa a ultrança, tenia

prohibida la caça als seus dominis. Quan féu el camí de Na Foradada, prometé tres duros per cada pinotell que es salvàs; això era al segle passat.

L'Arxiduc batí els seus territoris d'una infraestructura turística, excursionista, per poder gaudir més còmodament del paisatge, àdhuc amb hostatge gratuït durant tres dies. Aquesta infraestructura està relacionada al seu llibret *LO QUE SE DE MIRAMAR* - reeditat per l'Editorial Selecta, Barcelona, 1951-. Malauradament, però, no ho acompanyà amb un croquis, i ara molts llocs són difícilment identificables, sobretot els que batejà ell mateix.

Entre possessions, fonts, puigs, camins i altres llocs d'interès excursionista, parla d'uns trenta miradors: l'Arxiduc patia una autèntica "miradofília" que li hem d'agrair. Els miradors tenen a vegades una estranya construcció, que sembla feta exprofesso perquè no pugui passar per alt a qui passeja per la contrada, i bé ho paga, la panoràmica està assegurada, i molt probablement presidirà l'escenari la celeberrima Foradada. D'aquests miradors, podríem destacar el de ses puntes (merlets), damunt l'ermita de Valldemossa, i el Puig de sa Moneda, fet a imitació "d'un minaret de la gran mesquita de Keirvan". Aquest darrer en ruïnes per negligència de les autoritats valldemossines, que hi han deixat fer una urbanització al voltant, i una carretera inadmissible fins al port d'es Canonge, sense pensar a reconstruir aquest "monument" de s'Arxiduc.

Cal mencionar també el camí del Puig Caragolí (946m.), conegut ja de tots com el camí de s'Arxiduc, i esdevingut excursió clàssica per excel·lència. El primer tram passa pel mirador de ses puntes i el refugi (ara en parlarem), i el segon tram, un cop assolida la cota 900, va més o menys horitzontalment uns quatre quilòmetres, essent un balcó-mirador, tot al llarg de la cornisa del Puig Caragolí, tenint a baix "Miramar", al front la Serra Nord i al migjorn la Badia de Ciutat.

EL REFUGI

L'Arxiduc féu també un refugi, que a la seva obra que ja hem esmentat, apareguda el 1911 (Ciutat de Mallorca Impremta Amengual i Muntaner), diu: "Darrerament, hem construït una casa per comoditat i aixopluc dels qui hi pugen". Cal rebostejar encara per a saber-ne la data de construcció exacta, però quasi amb tota seguretat es tracta del refugi més antic de l'Estat espanyol; en tot cas es degué acabar el mateix any que el d'Ulldeter.

La situació del refugi no és gens estratègica: està just al cim d'un puig, S'Atalaia Vella (869 m.). És de planta rectangular d'uns 3 x 5 metres.

El trespol és curiosament de pedra escairada, i les parets -que semblen molt sòlides- també. Les bigues del sostre, en canvi, sembla que no aguanten bé el seu propi pes. La porta d'accés, al contrari del que hauria fet qualsevol pagès, és a la paret de tramuntana, per on vénen la majoria de temporals i ventades en general. Hi ha també un aljub, que naturalment no funciona, i tenia inicialment una petita cuina.

És curiós un finestró -condemnat- a la paret de ponent, que és d'una sola peça, d'una pedra buidada.

L'estat actual és ruïnós, surt aleshores el tema de la possible reconstrucció.

Cal dir a priori, que per ací sòls el Foment de Turisme està -o estava- habituat a aquestes tasques, i comptadíssimes són les altres entitats que s'ho podrien proposar. Els organismes públics, naturalment, no saben on és.

A més d'ésser el degà dels refugis no anam gens sobrats per deixar-los caure. Per altre banda, per la seva ubicació, com ja hem apuntat, és imperdonable.

Així, però, no és el resultat de cap polèmica: el refugi cau "simplement" per deixadesa.

PERE LLOFRIU.

EL CASADOR
I EL TORD

Com cada any ha veurer mos
i després d'un gran viatge:
llarg, feixuc i espimós
arriba a ca nostra el tord
alegrant nostre paisatge.

Arriba per descansar
i passar en noltros l'hivern.
Fugint del fret i tristor,
del seu país tan llunyà
ve aquí i cau dins l'infern.

-Déu meu a òn he arribat
jà no estic en llòc tranquil
per tot una veu em crida,
ja bé d'aua o grandia
també el vespre, post el sol.

- Sols casi no ha trencat el día
i ja m'han escopetetjat,
creia que un gremà cantava
i era un reclam que cridava,
i berenà de plom m'han dat.

- Dins el bòsc tot son carreres
voltes, tiranys i forats,
i quand jà veig les oliveres,
espinalés i murteres
som pegat dins uns filats.

- Per beure cerc una font,
allà podré descansar;
i quand una n'he trobada
creguent la sed apagada
he quedat tot enviscat.

Pens que arribarà un día
d'un any jà no molt llunyà;
esperant la seva arribada
en les mans enrravenades
vora els calius i flemades
debades podrem restar.

Estarán cansats de sofrir:
i de fer tan llarg viatge,
de visc, de plom i filats,
de lloses, marts i genetes,
i abans de partir dirán
anau vos a fer punyetes.

J.R.P.

VELAZQUEZ, el misterio

Del 13 al 22 de Septiembre pasado, apareció de pronto en nuestro Pueblo, repartida entre la galería de arte, 3 bares y un hotel, una exposición de pintura un tanto insólita y original. Se trataba de casi un centenar de obras, todas ellas con el mismo tema de fondo: LAS MENINAS, pintura de este gran hombre de la pintura española que fue D. Diego Velázquez.

No pudimos resistir la tentación de volver a hablar con su autor, aun a riesgo de ser repetitivos, se trataba de George Sheridan.

A grandes rasgos, esta fue la conversación que con él sostuvimos, pues es del todo imposible plasmar en poco espacio la gran cantidad de ideas, sentimientos, recuerdos y anécdotas que de él emanaron.

S'.- Sr. Sheridan, ¿de cuándo datan todas estas obras?

G.- Los noventa y pico de estudios realizados sobre Las Meninas fueron hechos entre Septiembre de 1972 y Abril de 1973, aproximadamente en 8 meses.

S'.- ¿Por qué la diseminación de las obras en tantos locales?

G.- En cierto modo, he pretendido "envolver" Deià en Las Meninas. He querido que estuviera la obra presente en la mayor parte posible de lugares y fuera apreciada por la gente en diferentes ambientes.

En este tiempo (Año 1972), fue cuando me instalé definitivamente en Deià (antes solamente venía por temporadas), y quise empezar haciendo una obra sobre un tema español, en el subconsciente llevaba Las Meninas, y este tema fue el elegido.

S'.- ¿Como fue el principio?

G.- Tres años antes, había visitado el Museo del Prado, allí ví Las Meninas, sin embargo en aquél momento me llamaron mas la atención las obras de los expresionistas, El Greco, Goya, etc.

Una vez finalizada la visita, bajamos a tomar el té al restaurante del museo, sobre la mesa estaba el azucarero y los terrones que había en su interior, estaban envueltos en un papel que representaba una de las obras expuestas en el museo.

Cogí uno, y ví que era una reproducción de Las Meninas; instintivamente, no sé por qué, lo metí en el bolsillo de mi americana, así lo traje a Deià y casualmente lo dejé sobre una estantería en mi casa. Allí quedó olvidado, hasta que unos años después, cogiendo algo de la estantería cayó el terrón, y lo volví a ver.

Lo miré, tan pequeño, cómico, corriente, era la obra maestra en el azucarero; era la expresión del siglo actual.

Retiré el papel y apareció ante mí el cuadro. Pensé ... "Voy a hacer un dibujo de Velázquez", y así empezó la obsesión. Viví durante un tiempo realmente obsesionado por el tema. Cualquier cosa que veía entonces se convertía en Las Meninas.

Durante este tiempo, habiendo ya realizado una cincuentena de estas pinturas, nos fuimos unos días de vacaciones a Marruecos (esta es la causa por la que en mi obra existen tres versiones marroquíes de las Meninas). Al volver, en Valencia perdimos el barco para Mallorca y tuvimos que ir a Barcelona. Allí, fui a visitar el Museo Picasso, entré y ... ¡¡Oh!!, ví que Picasso había hecho mas de cien obras sobre Las Meninas!!.

S'.- ¿Cual fue tu impresión al ver que alguien lo había hecho antes que tú?

G.- (Ligera duda) ...- Alegría. Porque pensé que alguien había sido tan loco como yo, y este alguien había sido Pablo Picasso.

Compré dos ejemplares del libro sobre estos estudios de Picasso, y llegué al extremo de, sobre uno de los libros, hacer una interpretación, a mi manera, de cada una de estas obras de Picasso.

S'.- ¿Por qué Velázquez y no otro de los clásicos españoles?

G.- Velázquez es el gran maestro de la pintura, es muy equitativo, no se sabe cuales son sus realizaciones, es un misterio, es la perfecta representación del mundo exterior tal como lo veía.

Sí, creo que lo que reflejó en sus obras fue realmente, sin ninguna clase de comentario a la sociedad de su tiempo, sus personajes: Papas, la realeza, enanos, bufones, etc., sin que hubiera ninguna causa social.

La técnica de Velázquez es genial, vistas de cerca, sus obras no parecen mas que un amasijo de pinceladas sin forma, pero en cuanto se mira desde 5-6 metros, estalla la perfección, el genio. ¿Como se puede hacer tanto con tan poco? Este es el gran misterio de Velázquez.

S'.- Y, de Velázquez, ¿Por qué esta obra?

G'.- Por toda una serie de causas. Tal vez porque en esta obra hallé parte de mi drama personal, hacía poco tiempo que había acabado mi primer matrimonio y en la obra ví una serie de recuerdos personales.

También porque Las Meninas es uno de los grandes "Chefs d' oeuvre" de Europa. Velázquez lo pintó en el año 1657, aproximadamente tres años antes de su muerte.

Al principio, al hacer los primeros dibujos pensaba que realmente Velázquez pintaba los personajes tal como los veía, pero luego empecé a ver detalles para mí inéditos. En los personajes se reflejan muchísimas cosas; Margarita: la inocencia, la juventud, la perfección. La mujer situada tras ella: la madurez, la mujer que engendra el mundo. Los enanos: El bufón del que la alta sociedad necesitaba, la fealdad, la decadencia física, el sufrimiento. El sobrino de Velázquez, que se marcha, está situado en el centro del cuadro, para mí significa la muerte que se va. Es una premonición de la muerte del autor, la sentía marchar hacia un lugar mas claro, mas iluminado.

Y finalmente, el artista, el pintor, en una esquina, como apartado y sin embargo con un porte regio, altivo, ... el genio.

No olvidemos que en aquél tiempo, los pintores de la corte estaban mas o menos en la misma escala social que los bufones o los mozos de cuerdas, por esto el artista está situado en un lado del cuadro, pero al mismo tiempo era el genio.

Toda la escena ha sido lograda con un realismo y una perfección asombrosa.

Hasta tal punto fue logrado este realismo, que Teófilo Gauthier, francés, al visitar el museo del Prado, entró en la sala donde, solitario, se halla expuesto Las Meninas, con un gran espejo colocado en una de las paredes de la sala.

Súbitamente, hizo el siguiente comentario: Perfecto, la escenificación está muy bien, pero ¿Dónde está el cuadro?".

¡Había creído ver unos personajes vivos en vez del cuadro!.

Confieso que a mí me habría gustado (no ha sido posible por causas monetarias), hacer en esta sala, bar o hotel, una representación en vivo de Las Meninas, con personajes vestidos como en la obra, en un decorado perfecto.

Imagínate, la gente entra, ve la obra de Velázquez, y súbitamente los personajes se mueven, se mezclan con los asistentes, piden al

camarero un Fanta Limón, un brandy o unas hierbas y conversan con el público, Se revive Las Meninas en el Siglo XX

S'.- ¿Qué opinas de la composición de la obra?

G'.- Si se observa la pintura, se ve que la escena es un simple accidente, una aparición momentánea de los personajes. El verdadero sujeto que está pintando Velázquez en aquél momento, aparece en el espejo situado tras él. Son el Rey y la Reina. Este es otro de los grandes encantos de la obra.

Percibo que Velázquez hace un comentario sobre el arte, así cada uno que mira la obra, en cierto modo puede verse reflejado en el espejo y sentirse sujeto principal del cuadro que pintaba Velázquez en aquél momento.

S'.- ¿Que crees tú que diría Velázquez si apareciera ahora y viera tu obra?

G'.- Quede claro que en ningún momento he pretendido hacer una copia de Velázquez, se trata sencillamente de un comentario, de una interpretación muy personal de cada uno de los personajes o situaciones que hallaba o imaginaba a cada momento en el cuadro. Así por ejemplo este, en el que sobre una fotografía de Marlon Brando, con unos retoques, he llegado a una especie de retrato de Velázquez.

¿Que diría? ... (Aquí George se levanta y escenifica..., se acerca a un cuadro, mira atentamente ...) -"George, eres cero, no vales nada, pero ... ¿Como puedes llegar a obtener colores tan vivos y tan bonitos?" - Creo que este sería su comentario.

S'.- ¿Como han ido surgiendo todas esas obras?

G'.- Así, iba viendo una cara, una situación, una interpretación, una idea, un pensamiento, y cada cosa de estas me daba una inspiración y un motivo para otro cuadro.

S'.- Fuera ya del tema, ¿Como ha ido este año en la Galería Deià?

G'.- Fantástico, ha habido ya 13 ó 15 exposiciones de diferentes autores.

Aseguro que la Galería Deià ha podido rivalizar dignamente con cualquier galería de Palma o de Barcelona, por la vanguardia, diversidad y calidad del arte que en ella se ha expuesto.

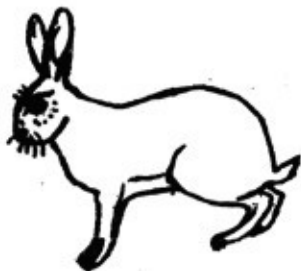
Lástima no poder disponer de un local mayor en el que poder hacer mas exposiciones y con mayor número de obras.

Gracias George.

els mamífers de les balears

Començam aquesta secció, "Els mamífers de les Balears", amb el sol fet de divulgar uns valors, uns coneixaments i una riquesa que ens pertany. De la mà de Josep Ant. Alcover anirem coneguent tots i cada un dels mamífers que actualment viuen a les Illes.

Els mamífers de les Balears, Josep Antoni Alcover de l'editorial Moll.

ODRE LAGOMORFA - FAMÍLIA LEPORIDAE

LLEBRE - LEPUS CAPENSIS

Es troba a les garrigues mallorquines. Fou introduïda a l'illa durant l'època talaiòtica.

Es de talla mitjana i pot arribar a pesar, uns cinc kilograms i mig. Té unes orelles molt grans, amb una taca negra a l'apex i una coa molt curta. Les seves cames posteriors estan més ben desenvolupades que les anteriors. Les femelles són un xic més grosses que els mascles. És un animal de costums bàsicament nocturnes, surt normalment pel capvespre a menjar. Sol viure en solitari. Menja vegetals així com carn en estat de putrefacció. Sol reproduir entre gener i juliol. Després d'un mes i mig de gestació, la llebre dona a llum de 4 a 5 llebrets. Poden viure fins els vuit o deu anys.

CONILL - ORYCTOLAGUS CUNICULUS

Introduït a la mateixa època que la llebre pesa una mica més de dos kilos. Animal crepuscular i nocturn, encara que és pot veure menjant a la garriga a qualsevol hora.

Viu en societats dominades pels mascles. Són polígams. Excaven lloriqueres molt ramificades on passen els períodes d'inactivitat. Poden tenir de 4 a 12 cries en cada part. La gestació dura gairebé un mes. Animal bàsicament vegetarià. Arriben a assolir quasi els 40 km/h.

Es troba en els terrenys més descoberts, sense quasi arbres o arbuts, com en els més boscosos. A més de l'home com a depredador té els mustels, la geneta i l'òliba.

=====

UN POCO DE COCINA

=====

BUÑUELOS DE VIENTO

½ lt. de agua; 150 gr. de manteca; 250 gr. de harina y 8 - 10 huevos.

Colocar el agua y la manteca en una cacerola, cuando el agua hierve, se echa la harina, removiendo hasta que se la beba toda.

Dejar enfriar unos minutos y agregar los huevos poco a poco, hasta que quede en su punto.

Después, freír, haciendo buñuelos.

Una vez hechos, rellenar de pasta o crema.

CREMA PASTELERA

1 litro de leche; 3 huevos; 80 grs. de Maizena; 1/4 kg. de azúcar; una ramita de canela y un poco de vainilla.

Se vierten en una cacerola 3/4 de litro de leche y se pone a calentar con la canela y la vainilla.

Cuando se ponga a hervir, se añade la leche restante, en el que se habrán batido los huevos, la Maizena y el azúcar.

Una vez haya vuelto a hervir, se retira del fuego, se vierte en tarrinas, según las raciones que se quieran hacer, se deja enfriar.

El passat 12 d'Octubre a l'esglèsia de Deià es celebrà el matrinoni de Margalida Jaume Balaguer i en Joan Albertí Deià. Enhora bona a tots dos.

El passat dia quinze va tancar les seves portes La Residencia; altre vegada es continuaran les obres: Sembla ésser que es construirán el restaurant, la pista de tennis, acondicionament definitiu del parking i es finalitzaran les habitacions que encara hi manquen.

En motiu d'aquest primer aniversari, la direcció de l'hotel convidà a tot el personal a dinar al restaurant Bens d'Avall.

Noves

El proper dia 28 també tanca l'hotel Es Molí, de tots és ben conegut el prestigi que gaudeix ell, recordem tan sols que ha estat guardonat varies vegades no només a nivell nacional si no també internacional.

El dia 20 d'octubre son les verges, quantes n'hi ha de jovençanes que enguany fan festa i aquesta nit passada no han dormit? Altre temps que aquesta festa estava més arrelada entre noltros tot eran músiques i sarau per llarg. A totes les cases hi havia bunyols a rompre i ben entrada la matinalada els jovençans tornaven a la seva llar.

El dia 13 d'octubre passà a la pau del Senyor Sor Coloma Bonnin Aguiló, superiora del convent de les Franciscanes de Deià. Sor Coloma era natural de Petra, comptava 65 anys.

Rebin les nostres condolències els seus familiars i la comunitat de les monges Franciscanes.

**CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA**

Hasta el próximo día treinta y uno de octubre de 1.984 se admitirán en el negociado de agricultura del Consell Insular de Mallorca, solicitudes de alevines de carpa royal, para su aclimatación en estanques de agua dulce de uso agrícola, al objeto de mantener los mismos, libres de materias vegetales, que constituyen la alimentación de dicha especie. Dichas solicitudes serán revisadas y atendidas en lo posible por el Centro de Acuicultura para la reproducción y elevinaje de ciprínidos, que patrocina el Consell Insular de Mallorca.

SUMARI

Revista S'ENCRUIA - nº 52 - DEIA

Direcció: Lluç Oliver

COL.LABORADORS:

Miquel A. Coll
Tomás Graves
Antonia Oliver
Pere Llofriu
Gabriel Payeras
Guillemette Rosselló
Tomeu Rotger
Joan Rotger
Joan Ribes
Jaume Sales
Xesc Amengual
Rafel Cortés
Jaume Sales
Antoni Vives

Portada: George Sheridan.

Imprimeix: Apostol y Civilizadir
Petra.

llinatges de Deià

MAS

Del sustantivo MAS (latín "MANSUS" -Casa de campo habitable, para los labradores- o -Finca rústica-).

Es una palabra que aparece en composición, como primer elemento, de multitud de apellidos; el segundo elemento generalmente es un nombre propio, indicador del propietario o de los habitantes del "Mas".

La S de Mas, suele convertirse en R cuando va adherido a un apellido que empiece también por R. (Ej. Masmiquel, Marroig).

Debe ser este apellido originario de alguna de las villas de este nombre, diseminadas por Catalunya y València.

Hubo casas de este linaje en Figueres (Girona), Barcelona, Vic, Castellón, Broto (Huesca) y en las villas de Campos y Valldemossa (Mallorca).

La casa perteneciente a los Mas de Campos, se llamaba "La Sorda", y la de los de Valldemossa "Es Plà del Rei".

Bernat Mas, des Plà del Rei, sirvió al rey D. Juan II en sus guerras contra el Príncipe de Viana, por lo que fue nombrado caballero (Abril de 1462).

Guillem Mas (1521), formó parte de la Junta para la Reducción de los Comuneros.

Joan Mas (1550), estaba al mando de las tropas que vencieron a los Turcos que habían desembarcado en la Bahía de Pollensa.

La familia Mas des Plà del Rei, trasladó su residencia a Palma a mediados del siglo XVIII.

Armas: Una maza, negra, surmontada de una cruz de Montesa encarnada, en campo de plata.

MIRO

Del latín "MIRONE", derivado del nombre germánico MIRO - famoso-.

Es un apellido aragonés o catalán. Tuvieron casas familiares de este nombre en Girona, Tortosa y Reus, pasando posteriormente a Valencia y Mallorca.

La antigüedad de la familia Miró de Mallorca se remonta al siglo XIII, y descienden de Raimundo Miró, de la casa de los Condes de Pallás, en el condado de Ribagorza, desde donde fue a la conquista de Mallorca como capitán.

Pertenecen a esta familia: Arnaldo Miró, secretario del Rey Jaime II (1299).

Francisco Miró: Lugarteniente del Gobernador de Ibiza (1390).

Francisco Miró: Religioso dominico, confesor del rey Alonso V de Aragón, y que fue nombrado Inquisidor de Mallorca (1432).

Gaspar Miró: Sacerdote de Sòller, asesinado por los invasores piratas cuando defendía la iglesia de la villa (1561).

Armas: Un castillo de dos torres, de plata, con un asta de bandera rematada de un círculo, en campo encarnado.

